

מיים זכים

אהוד בן-עזר

אהוד בן-עזר: "אוצר ה-
באר הראשונה", הוצאת
שחר ליד שוקן.

ההערה הראשונה שיש בפי ל-
נעיר על הספר "אוצר הבאר הרא-
שונה" היא שאיני יכולה להגדיר
לעצמי מהי שיכבת הגיל אליה הוא
מיועד. קשה לי לקבוע את הגבול
התחתון, כלומר מאיזה גיל יכולים
לקוראים ליהנות מספר זה. לעומת
זאת, אין לדעתי גבול עליון בו
תמה ההנאה. הספר מעניין ומעביר
בתצחוק גם במבוגרים שעודם פו-
תחים לילד בתוך-תוכם.

זו מעלתו של הספר, אך בכך
טמונים גם חסרונותיו. לפעמים, מ-
תוך קריצה להומור של מבוגרים
נעשה הספר מתחכם ומתוחכם מדי
לטעמי והתוצאה היא (כמעט, בבי-
חינת, "תפשת מרובה לא תפשת").
עירובי האקטואליה שבו (למשל ה-
רב גרון ושיחת הטלפון איתו אותה
מקיימים רני וקפיטן יוקי, שניים
משלושת גבורי הספר, שיחה הנעיר-
כת ממעמקי ים סוף) עומדים על ה-
גבול שבין הומור ובין עבירה של
כללי הטעם הטוב. עומדים ובכל זאת
לא גולשים, שכן בסכום ספרי הספר
מעורר חיוכים ועניין אמיתי בקור-
אים בו.

המחבר מנצל את הטכנולוגיה של
עולם המחור (שימוש במדחם חללי,
מתרגם אלקטרוני ושאר מיני מכי-
שירים משונים שבכוחם להקטין ו-
להגדיל דמויות, ושאותם תפגשו ב-
מהלך הסיפור) במציאות של ההווה
(ארץ-ישראל של שנות השמונים)
כדי להעבירנו ולגלות לנו את עול-
מה הקסום של ארץ ישראל בעבר
(סוף המאה ה-19).

גיבורי הספר הם רני, הילד ה-
רך, קפיטן יוקי, בעל חליפת החלל
והסופר אב-בטן, עורך עתון הילדים
"העצלן הצעיר", שתחביבו העיקרי,
כפי שאפשר לנחש משמו, היא ה-
אכילה. גיבור נוסף הוא הסופר
עצמו, שבהתחלה הוא מספר את
העלילה מבחוץ, ואחר-כך חי אור-
תה בצורה חויתית בעצמו (כולל
מפגשים עם הגיבורים, סעודה בצווי-
תא עמם, ואפילו, שומו שמיים, הת-
נסות אישית בהקטנתו על-ידי המד-
חס החללי). בדרך זו מעביר הסו-
פר לקוראיו הצעירים את העובר ע-
ליו ככותב, ואף משתף אותם בהת-
לבטויותיו כסופר לגבי המשך הע-
לילה. (כבר פגשנו בטכניקה מעין
זו בספרים למבוגרים אך הדבר הוא
בגדר חידוש, ולדעתי, חידוש מעניין
וטוב, בספרי ילדים).

ואם לחזור לעלילה. קפיטן יוקי
מתיצב ומציב אתגר בפני רני ו-
אבבטן. הודעה מסתורית בצופן מנ-
חה אותם לחפש את משמעותה ו-
תוכנה בימה של אילת הרחוקה. תוך
כדי הרפתקאות שונות ומשונות, א-
חרי שרני וקפיטן יוקי מגיעים ל-
קרקעיתו של הים האדום, הם מוצי-
אים שם ספן אבן מסתורי, שבאמצ-
עותו (איך?) נודע להם על מקום
ושמו, "ביר שוע" מקום בו מצוי
אוצר שבו כרוכים מסתורין של רצח
והתאבדות. מיהו הספן, איפה נמ-
צאת ביר שוע, מה הסיפור המלא?
— לשם מציאת הפתרון נעורים עבו-
רי הספר בסופר עצמו. מסתבר שלסו-
פר יש מעורבות אישית עמוקה עם
התעלומה העתיקה. וזו גם הנקודה
בה מוביל אותנו הסופר אל אחד מ-
סיפוריה הקסומים והעלומים של ארץ
ישראל הישנה, הקשור בתולדותיה
של פתח תקווה.

וכאן הסופר הוא במיטבו. כשהוא
נוגע באותו סיפור הקשור אליו נע-
למת נימת ההתחכמות המיותרת וה-
צורמת מעט, נעלמים התוספות וה-
קישוטים, ונשאר רק הסיפור היפהפה
וגעגועיו של הסופר לאותו עולם
של מים זכים מן הבאר, וריח אד-
מה שאותם החליפו אריחי בטון ו-
ריח תסס ושווארמה. בככר המרכזית
של פתח תקווה.
את פתרון העלילה לא נגלה כאן.
לשם כך עליכם לקרוא את הספר
עצמו. רק נציין את אחרית הדבר,
שבה נותן הסופר דרור לגעגועיו ו-
הופך את משאלת לבו, למציאות ה-
קיימת. אולי מתוך תקווה שאולי, א-
לי, קהל קוראיו הצעיר יהיה בעתיד
מי שישא על כתפיו משימה זו —
להפוך את חלומו למציאות.